

## Porvoon seurakuntayhtymän lausunto, Porvoon keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaavaluonnos

YKN 27.10.2022 § 120

### Valmistelu

Hallintojohtaja Sari Mankinen, puh. 0400 156 257  
Kiinteistö- ja hankintapäällikkö Krista Eloneva, puh. 040 4889 009  
Hautaus-toimen päällikkö Markku Blom, puh. 0400 494 694

### Selostus

Porvoon kaupunkisuunnitteluosastolta on lähetetty Porvoon seurakuntayhtymälle lausuntopyyntö meneillään olevan Porvoon keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaavan laatimisen tueksi laadituista rakennemalleista.

Rakennemallit on tehty asukkaiden omien suunnitelmien pohjalta ja niitä on neljä: Kuninkaanportin kukoistus, Kaksi asemaa – yksi kaupunki, Uudet naapurit ja Reippaasti laajentuen.

Rakennemallit sekä niistä laadittu vaikutusten arviointi ja vertailu ovat nähtävillä 14.9.2022-31.10.2022 kaupungin verkkosivuilla <https://www.porvoo.fi/asuminen-ymparisto/kaavoitus/yleiskaavat/uusi-keskeisten-kaupunkialueiden-osayleiskaava-2050/> sekä palvelupiste Kompassissa.

Lausuntopyyntökirje on esityslistan liitteenä.

Porvoon seurakuntayhtymä on tehnyt kaavoitusyhteistyötä viime vuosina tiiviisti yhdessä kaupungin kanssa. Kaavoitusyhteistyöprojekteja on kohdistunut nimenomaan Porvoon kaupungin keskeisiin kaupunkialueisiin; asemanseutuun sekä Näsin kartanon alueelle. Molemmilla alueilla seurakuntayhtymällä on merkittäviä maaomistuksia. Vahvistettava osayleiskaava tulee vaikuttamaan myös näiden alueiden maankäyttöliisiin mahdollisuuksiin sekä luonnollisesti maa-alueiden arvoon. Näsinmäen hautausmaa on myös keskeisellä sijainnilla, kun puhutaan Porvoon kaupungin keskeisistä kaupunkialueista. Osayleiskaavatyössä tulee ottaa huomioon myös hautausmaan käytölle ja toiminnalle olennaiset piirteet, vaikka maa-alueena sen kehittäminen ei osayleiskaavaan sisällykään.

Osayleiskaavan rakennemallien arviointi tässä vaiheessa mahdollistaa rakennemallien ja kaupunkikehityksen arvioinnin suhteessa seurakunnallisen toimintaan ja sen kehitykseen.

Seurakuntien haasteena on kuluvalle strategiakaudella sekä tulevaisuudessa ennustettu jäsenmäärän lasku. Laskua tulee sekä luonnollisen poistuman että kirkosta eroamisen johdosta. Toistaiseksi Porvoon seurakuntien tilanne on vielä hyvä, porvoalaisista lähes 70 % kuuluu joko suomenkieliseen tai ruotsinkieliseen seurakuntaan. Strategian tavoitteina on molemmilla seurakunnilla tavoittaa väestöä niin, että seurakuntaan kuulumisen nähdään tarpeellisenä ja tärkeänä.

Strategioista nousee vahvasti molemmilla seurakunnilla yhteisenä tavoitteena myös ympäristötyö sekä koko kirkon Hiilineutraalius 2030 -tavoite.

Kirkonmäen (Tuomiokirkon alue, tuomiorovastilan alue) kehittäminen kirkollisen toiminnan keskiöksi nousee myös esiin molempien seurakuntien strategioista.

#### Rakennemallien arviointi

##### Kuninkaanportin kukoistus

Kaupungin kasvu pois keskustasta, mutta kuitenkin keskittyen kaupungin länsialueelle. Kuninkaanportti ei sijaintina ole kovin kaukana Kirkonmäen alueesta, josta kaavaillaan seurakunnallisen toiminnan keskusta. Kokonaan uusi kaupunginosa tarjoaa mahdollisuudet kokeilla uusia lähestymis- ja toimintamalleja seurakunnan toiminnassa, etenkin ottaen huomioon, että uusi kaupunginosa houkuttaa nuorempaa, työikäistä väestöä sekä lapsiperheitä.

Onko uuden kaupunginosan vetovoima juna-asemineen niin vahva, että vanhan keskustan / vanhan kaupungin alue kaupunkilaisten omana toiminnan keskuksena näivettyy ja kirkon alue jää lähinnä turistinähtävyydeksi?

Seurakuntayhtymän maa-alueiden arvo todennäköisesti kasvaa. Hautausmaalle kulkeminen ei merkittävästi muutu mallin myötä, sillä autoiluyhteydet säilyvät ja joukkoliikenne kehittyy. Sesonkiaikoina kaupungin tiivistyminen voi ruuhkauttaa hautausmaan ympäristöä entisestään.

##### Kaksi asemaa – yksi kaupunki

Lähijuna-aseman sijoittuminen lähelle hautausmaata nostaa merkittävästi seurakunnan maa-alueiden arvoa. Kasvun keskittyminen tasaisemmin myös kaupungin keskustaan, niin että Kirkonmäen säilyminen toiminnan keskuksena vaikuttaa turvatulta, eikä pelkoa pelkäksi turistikohteeksi muuttumisesta ole.

Joukkoliikennenyhteyksien paraneminen hautausmaan läheisyydessä helpottaa sesonkina alueelle syntyvää ruuhkaa, vaikka kaupungin tiivistyminen voi samaan aikaan hankaloittaa ajoneuvoliikennettä alueelle. Joukkoliikenteen paranevat yhteydet alueelle tukevat myös kirkon ympäristötavoitteita, sillä myös kirkollista työtä tehdessä voi paremmin tukeutua toimivaan joukkoliikenteeseen ja hyvään kevyen liikenteen verkostoon, eikä oman auton käytölle ole tarvetta.

Väestön tiivistyminen jo olemassa oleville kaupunkialueille luo edellytykset kehittää seurakunnan tavoitettavuutta jo olemassa olevilla sijainneilla samalla kehittäen niitä.

##### Uudet naapurit

Tämän rakennemallin vaikutukset seurakunnan maaomistusten arvoon lienevät myös positiiviset. Yhtä vahvasti kehittyminen ei näy juuri näillä alueilla, vaan tasaisemmin ympäri kaupunkia.

Samaan aikaan joukkoliikenteen kehittyminen ei ole yhtä voimakasta, vaan autoilulle on edelleen paikkansa. Tämä ei tue yhtä vahvasti kirkon ympäristötavoitteita kuin Kaksi asemaa – yksi kaupunki -mallin joukkoliikenteen kehittyminen.

Hautausmaalle kulkeminen ei merkittävästi muutu mutta liikennemäärät kasvavat lisääntyvän väestön mukana, sesonkina ruuhkautuminen voi pahentua, mikäli joukkoliikennenyhteyksiä ei merkittävästi lisätä/paranneta tai joukkoliikenteen parantuminen keskittyy ainoastaan asemansuuntaan.

##### Reippaasti laajentuen

Rakennemalli hajauttaa väestön uusiin alueisiin ympäri kaupunkia.

Seurakuntalaisten fyysinen tavoitettavuus vaikeutuu, kokoavan toiminnan järjestäminen edellyttää joko liikkumista Kirkonmäen suuntaan tai

mahdollisesti uusia tiloja. Uudet tilat eivät tue Kirkonmäen asemaa toiminnallisena keskuksena. Liikkuminen pohjautuu edelleen vahvasti autoilulle, mikä ei tue kirkon ympäristötavoitteita. Väestön hajautuminen luo haasteita myös henkilöstön resursointiin, kun seurakuntalaisten tapaamiseen menee paljon aikaa myös matkoihin. Seurakunnan maa-alueiden arvo voi nousta, mutta nousu voi olla maltillisempaa kuin muissa malleissa. Hautausmaalle kuljetaan edelleen autolla. Kasvava kaupunki ruuhkauttaa hautausmaan ympäristöä enemmän, etenkin sesonkiaikoina.

Onnistuessaan kaikki rakennemallit tukevat kaupungin väestönkasvua ja samalla seurakuntien jäsenmäärän positiivista kehitystä. Seurakuntien haasteena onkin tavoittaa nämä uudet asukkaat, ja tavoitettavuuden suhteen rakennemallit käyttäytyvät hieman eri tavoin. Kirkonmäen rooli toiminnan keskuksena tukeutuu paremmin malleihin, missä liikkuminen on helppoa ja väestö ei karkaa liian kauas.

Kirkon ympäristötavoitteita tukevat parhaiten mallit, joissa joukkoliikenneyhteyksiä parannetaan merkittävästi ja kevyen liikenteen verkostoa parannetaan. Tällöin ekologisempaa liikkumista on helpompi sekä työntekijöiden että toiminnassa mukana olevien seurakuntalaisten suosia. Joukkoliikenteen parantuminen helpottaa myös hautausmaan liikennöintiin liittyvien ongelmien kohtaamisessa, kun kaupungin väestö lisääntyy.

Kaikissa malleissa seurakuntien maaomistusten arvo tulee nousemaan, tärkeää onkin jatkaa kehitysyhteistyötä monipuolisesti eri tahojen kanssa, jotta seurakunnat saavat ulosmitattua potentiaalin.

|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Esittelijä                              | Hallintojohtaja:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Päätösesitys                            | Yhteinen kirkkoneuvosto on tutustunut rakennemalleihin ja arvioinut niiden vaikutuksia suhteessa seurakuntien toimintaan ja strategioihin. Yhteinen kirkkoneuvosto jättää selostuksen mukaisen lausunnon Porvoon kaupungille rakennemallien arvioinnista.                                                                                             |
| Päätös                                  | Yhteinen kirkkoneuvosto päätti hyväksyä selostuksen mukaisen lausunnon, lukuun ottamatta viimeistä kappaletta, jonka se päätti poistaa, ja jättää korjatun lausunnon Porvoon kaupungille rakennemallien arvioinnista.                                                                                                                                 |
| YKN 12.02.2026 § 6<br>109/00.08.00/2022 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Valmistelu                              | Hallinto- ja talousjohtaja Timo Tulisalo, puh. 0400 156 257<br>Henkilöstöpäällikkö Paula Raitis, puh. 040 684 4088<br>Taloushallinnon asiantuntija Eija Ala-Ranta, puh. 040 7361 135<br>Kiinteistö- ja hankintapäällikkö Krista Jussila, puh. 040 4889 009                                                                                            |
| Selostus                                | Yhteinen kirkkoneuvosto jätti kokouksessaan 27.10.2022 §120 hyväksytyn lausunnon Porvoon kaupungin keskeisten alueiden osayleiskaavatyön rakennemalleihin. Rakennemalleja oli neljä. Osayleiskaavatyö on edennyt ja tavoitteellinen osayleiskaavaluonnos perustuu kahden rakennemallin (Kaksi asemaa – yksi kaupunki ja Uudet naapurit) yhdistelmään. |

Porvoon kaupunki on jättänyt lausuntopyynnön Porvoon seurakuntayhtymälle osayleiskaavaluonnoksesta.

Osayleiskaavaluonnos, kaavaselostus ja muu suunnittelumateriaali löytyvät kaupungin verkkosivuilta osoitteessa [www.porvoo.fi/asuminen-ymparisto/kaavoitus/yleiskaavat/uusi-keskeisten-kaupunkialueiden-osayleiskaava-2050](http://www.porvoo.fi/asuminen-ymparisto/kaavoitus/yleiskaavat/uusi-keskeisten-kaupunkialueiden-osayleiskaava-2050) sekä Porvoo-infosta.

Lausuntopyyntökirje on esityslistan liitteenä.

Materiaaleissa on kolme kaavaluonnosta, joiden keskeinen eroavaisuus tulee suunnitellun raideyhteyden sijoittumisesta. Raideyhteyden sijoittumiseen tulee vielä vaikuttamaan Itärata Oy meneillään olevat vaikutusten arvioinnit sekä muut selvitykset, joista mainitaan tarkemmin kaavaselostuksessa. Lukuun ottamatta mahdollisen raideyhteyden sijaintia, ei osayleiskaavaluonnosten välillä ole eroja seurakuntayhtymän keskustan alueella sijaitsevaan maankäyttöön tai rakennuskantaan. Vaikutukset tulevatkin lähinnä väestönkasvun, ympäristönkehittämisen sekä liikenteen kehityksen vaikutuksista ja suuntautuvat seurakunnan toimintaan.

Huomiot osayleiskaavaluonnokseen:

Seurakuntayhtymä kiittää laajasta ympäristö- ja luontovaikutusten arvioinnista sekä viher- ja virkistysalueiden huomioimisesta kehittyvässä kaupungissa.

Erityishuolenaiheena on edelleen kaupungin sisääntuloväylä Läntinen Mannerheiminväylä-Puistokatu, jonka liikennemäärä-, melu- ja ilmastovaikutusten muutosten arviointiin tulee kiinnittää jatkossakin huomiota, tällä hetkellä arviointi vaikuttaa sisältävän paljon epävarmuustekijöitä (mm. kaavaselostus s. 36, kappaleesta 5.4 *Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen*).

Kaavaluonnos mahdollistaa Näsin kartanon alueen kaavoitusyhteistyön jatkumisen.

Seurakuntayhtymä kiinnittää huomiota, että osayleiskaavaluonnoksessa huomattavat seurakuntayhtymän omistamat alueet on merkitty kaavassa lähivirkistysalueeksi (VL). Näitä ovat maaomistukset asemanseudun yhteydessä sekä Kaupunginhaan (kiinteistö 638-455-1-44) alueella, johon seurakuntayhtymän omistamalle maa-alueelle on lisäksi merkitty suojaviheralue (EV) sekä liikenteen melualue (melu-1). Vanha asfalttiaseman alue on merkitty varastoalueeksi (TV) ja Samariakodin tontti asumiseen (AP-1).

Karijärven (kiinteistö 638-455-1-44) moottoritien pohjoispuoliset maa-alueet jakautuvat maa- ja metsätalousvaltaiseen alueeseen, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) ja retkeily- ja ulkoilualueisiin (VR-1). Karijärven lähelle on lisäksi hahmoteltu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-1). Vesialue on merkinnällä vesialue, jolla ympäristö säilytetään (W/s). Karijärven uimaranta on merkitty viralliseksi uimapaikaksi (VV-3).

Voimassaolevaan osayleiskaavaan verrattuna Samariakodin alue vaihtuu puhtaasti asumistarkoitukseen (P-1->AP-1), TV-alue pienenee, suurin osa

Karijärven alueesta siirtyy V(virkistysalue)-alueesta retkeily- ja ulkoilualueisiin (VR-1) ja kaavaan lisätään uimapaikka.

Porvoon seurakuntayhtymä haluaa tuoda ilmi, että yhtymässä on sitouduttu Karijärven alueen säilyttämiseen luontokohteena ja mm. osa kiinteistön 638-455-1-44 alueista on päätetty vapaaehtoisesti suojella. Suojelun tavoitteena on tukea Porvoon itäisen viherkehän luontoarvojen säilyttämistä.

Seurakunnan järjestämä toiminta alueella keskittyy nimenomaan retkeily-, ulkoilu- ja luontoarvojen ympärille ja sikäli VR-1 alue tukee tätä toimintaa.

Seurakunnan uimaranta ei ole yleinen, rakentamaton uimaranta vaan rannalla ja sen läheisyyteen sijoittuvissa rakennuksissa järjestetään seurakunnan omaa toimintaa, jota yleiseksi uimarannaksi merkitseminen voi häiritä. Seurakunta tai rannan alueella toimintaa kulloinkin järjestävä taho ei voi olla vastuussa ryhmän ulkopuolisten käyttäjien turvallisuudesta. Tästä syystä seurakuntayhtymä vastustaa Karijärven vanhan leirikeskuksen rannan merkitsemistä kaavaan uimapaikaksi (VV-3).

Kaupunginhaan alueen osalta seurakuntayhtymä vaatii tarkastelemaan suojaviheralueen laajuuden (EV) uudelleen, sillä käytännössä koko kiinteistön 638-455-1-44 moottoritien eteläpuolisen alueen jatkojalostusmahdollisuudet menetetään osayleiskaavaluonnoksen esityksellä.

Esittelijä

Hallinto- ja talousjohtaja:

Päätösesitys

Yhteinen kirkkoneuvosto on tutustunut osayleiskaavaluonnokseen ja materiaaleihin sekä arvioinut niiden vaikutuksia suhteessa seurakuntien toimintaan ja strategioihin. Yhteinen kirkkoneuvosto jättää selostuksen mukaisen lausunnon huomioineen Porvoon kaupungille keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaavaluonnoksesta.

Tämä pykälä tarkastetaan heti.

Asian käsittely

Asiasta käytiin vilkasta keskustelua erityisesti luontoarvojen näkökulmasta.

Lisäksi päädyttiin yksimielisesti täsmentämään Karijärven vanhan leirikeskuksen rantaa koskevaa lausuntoa seuraavasti:

*Seurakunnan uimaranta ei ole yleinen, rakentamaton uimaranta, vaan rannalla ja sen läheisyyteen sijoittuvissa rakennuksissa järjestetään seurakunnan omaa toimintaa, joten yleiseksi uimarannaksi merkitseminen häiritsee sen käyttötarkoitusta. Kesäkaudella Karijärvellä on joka ilta seurakunnan toimintaa, ja usein myös päiväsaikaan; erityisesti viikonloppuisin.*

*Seurakunta tai rannan alueella toimintaa kulloinkin järjestävä taho ei voi olla vastuussa ryhmän ulkopuolisten käyttäjien turvallisuudesta ja lisäksi ulkopuoliset häiritsee kokoontuvien eri ryhmien toimintaa. Tästä syystä seurakuntayhtymä vastustaa Karijärven vanhan leirikeskuksen rannan merkitsemistä kaavaan uimapaikaksi (VV-3).*

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.  
Tämä pykälä tarkastettiin heti.